

L'estornell (*Sturnus vulgaris*)

(ALDC, VII, 1584. L'estornell)

L'estornell és un “ocell de la família dels estúrnids, d'uns 21 centímetres de llargada, plomatge negre amb reflexos verdosos i vermellors i pigallat de blanc, que vola en estols, sovint de milers d'individus, que és un dels ocells més comuns de l'avifauna europea (*Sturnus vulgaris*)” (DIEC; s. XIII); per ‘pigallat’ s’ha recollit *piquellat* 18 i per ‘estols’, *serraes* ‘serrades’, pl. de *serrà* 185. Es tracta d’un lexema compartit per tot el domini lingüístic, procedent del llat. tardà STURNĒLLUS (Authimus, s. VI, DELL), dim. de STURNUS, que ha donat l’it. *storno*, mentre que el der. llat. és l’origen de *estornell*, oc. *estornèl*, fr. *étourneau*; també es va formar el dim. STORNINUS, que ha donat el cast. *estornino*, port. *estorninho*, gall. *estorniño*. És fals que el cat. dial. *estorlic* sigui un descendent d’aquell ètim per a designar l’‘estornell’: es tracta sens dubte d’una var. de

torlit ‘sebel·li’, *Burhinus oedicnemus*, d’origen onomatopèic, com ho és *sebel·li* (veg. Veny, 2018 a). Com a var., notem la forma metatètica alg. *estornel* 85, amb el pas de -[ʎ] final a -[l] corrent en aquest dial. (com *gal* ‘gall’); la reduïda *estonell* 101; la falsament ioditzada *estornei* 21; l’escapçada *tornell*, com si *es-* fos un prefix, per deglutinació; l’oscil·lació [as]tornell/[es]tornell, habitual en cat. occ., així com el pl. mall. *estorn[els]*, amb [ʎ] despalatalitzada (75, 77, 78, 82), i *estorn[eʎtʃ]* 170, *estorn[eʎʃ]* 145, amb *s* palatalitzada per assimilació a la consonant anterior.

Tord 118 (pl. [tortʃ]) sembla una confusió d’espècie oposada a *estorn[eʎʃ]*, que, segons l’inf., “ho diuen a Catalunya”. L’únic mot normatiu és *estornell*, des del DOrt, 1917.

